

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

Και τα δύο κείμενα αναφέρονται στον τρόπο διαμόρφωσης των δύο φύλων με βάση στρεβλά έμφυλα στερεότυπα, τα οποία υποβάλλει η κοινωνία και η οικογένεια, με τη διαφορά πως το Κείμενο 1 αναφέρεται στους άντρες και το Κείμενο 2 στις γυναίκες. Στο Κείμενο 1 αναφέρεται ως πρότυπη συμπεριφορά στα αγόρια μια τοξική αρρενωπότητα η οποία εκφράζεται με την επιβολή εξουσιαστικής βίας ή την αποφυγή έκφρασης συναισθημάτων και αδυναμίας «οτιδήποτε δεν περιλαμβάνεται σ' αυτό ... και ως εκ τούτου καταδικαστέο». Από την άλλη, στο Κείμενο 2 η ενδεδειγμένη συμπεριφορά είναι αυτή «της μικρής πριγκίπισσας» που για να την αγαπούν πρέπει να επιδεικνύει πειθαρχία, ευγένεια, να είναι «καλό κορίτσι» και να μην προκαλεί τον κοινωνικό περίγυρο («διδάσκεται υπόγεια να γίνει υποτακτική ...επώδυνα τον εαυτό της»), με συνέπεια τη διαμόρφωση μιας άβουλης προσωπικότητας. Και στα δύο κείμενα αναδεικνύεται πόσο καταστροφική για τα δύο φύλα είναι μια τέτοιου είδους αγωγή και διαμόρφωση.

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

α. Η ευαισθητοποίηση που επιχειρεί να προκαλέσει η συντάκτρια του Κειμένου 2 στους γονείς που μεγαλώνουν κόρες, και ιδιαίτερα στους πατέρες, επιτυγχάνεται ως εξής:

- Συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας: «πατέρας -βεζύρης», «αγόρια -πασάδες», «γυναίκα δεμένη στο άρμα της εξουσιαζόμενης». Με τον τρόπο αυτό αποδίδει γλαφυρά την υποβαθμισμένη θέση της γυναίκας τα παλαιότερα χρόνια και εγείρει με παραστατικό τρόπο συναισθήματα οργής και θυμού που, αντί όλα αυτά να έχουν περάσει ανεπιστρεπτί, τα παρατηρούμε ακόμα να επιβάλλονται έμμεσα στα νέα κορίτσια με την μορφή στερεότυπων συμπεριφορών.
- Αξιολογικά επίθετα που εκφράζουν ειρωνικά την αψεγάδιαστη εικόνα και το απρόσιτο πρότυπο τελειότητας που οφείλουν να επιδεικνύουν τα κορίτσια, σύμφωνα με την συντάκτρια, για να είναι αποδεκτά και αγαπητά «δημιουργώντας ένα απρόσιτο πρότυπο, το οποίο πρέπει να διατηρούν ακέραιο, καλοστυλβωμένο, απαστράπτων τα κορίτσια αυτά, για να μην χάσουν ...τον βασιλικό τίτλο».

- Ρητορικά ερωτήματα: «Γιατί δεν αφήνουμε τα παιδιά να είναι ...προβληματικά στερεότυπα», «Γιατί δεν αφήνουμε τα παιδάκια να είναι παιδάκια ...κάθε τους κίνηση και λέξη;». Σ' αυτά η απογοήτευση και η οργή της συντάκτριας στοχεύει –επιπλήττοντας έμμεσα αλλά με σκληρό τρόπο τους γονείς– να τους θέσει προ των ευθυνών τους και να τους ωθήσει σε αυτοκριτική για την συμπεριφορά που πιθανόν απαιτούν από τις κόρες τους.

β. Η δεύτερη και η τρίτη παράγραφος συνδέονται αντιθετικά («παλιά η πατριαρχική μπότα» 2^η§, «Στις σύγχρονες βερσιόν» 3^η§), δημιουργώντας στην ουσία μια αντιθετική σύγκριση του παρελθόντος, όταν η γυναίκα ήταν ξεκάθαρα υποταγμένη και υποβιβασμένη σε σχέση με τον άντρα, με το σήμερα, όπου ναι μεν οι κόρες έχουν προσοχή και ενδιαφέρον από τους πατέρες, αλλά ταυτόχρονα απαιτείται μια άψογη και υποτακτική συμπεριφορά από αυτές, για να τις αγαπούν και να τις έχουν στο επίκεντρο της προσοχής τους.

Ο τρόπος αυτός εξυπηρετεί την ανάδειξη του θέματος του κειμένου, το οποίο εστιάζει στους σύγχρονους τρόπους αγωγής των κοριτσιών, οι οποίοι, αντί να τα απελευθερώνουν, τα οδηγούν σε στερεοτυπικές συμπεριφορές μετατρέποντας την αγάπη και την αποδοχή των γονιών σε έπαθλο με αντάλλαγμα μια πειθαρχημένη και άβουλη προσωπικότητα.

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

Τα χαρακτηριστικά του επιστημονικού λόγου που εντοπίζονται στο Κείμενο 1 είναι τα εξής:

- Περιγραφικός – ερμηνευτικός λόγος 1^η§: «*πρόκειται εν συντομία για μια κυριαρχική ...στα παιχνίδια εξουσίας*».
- Ειδικό λεξιλόγιο: «*έμφυλη βία*», «*τοξική αρρενωπότητα*», «*πατριαρχική δόμηση*».
- Ύψος τυπικό και σοβαρό: «*Είναι σημαντικό να επισημάνουμε ότι αυτή η παραδοσιακή αρρενωπότητα ... ως προϋπόθεση πλέον του πραγματικού ανδρισμού*».
- Παραπομπή σε βιβλιογραφία ή επιστημονικές έρευνες: «*Μάλιστα όπως καταδεικνύεται σε σχετικές επιστημονικές μελέτες ...πραγματικού ανδρισμού*».
- Λογική δομή – εξαγωγή συμπερασμάτων «*Οι επιπτώσεις αυτού του τοξικού φαινομένου ... μιλιταρισμού και πολέμων*».

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Το ποιητικό υποκείμενο, που εκφράζει μάλλον τη φωνή ενός άντρα, περιβάλλει με αφάνταστη εκτίμηση, αγάπη και σεβασμό την γυναίκα – σύντροφό του, καθώς θεωρεί πως η δική της πιθανή υποταγή περιορίζει, προσβάλλει και ταπεινώνει τον ίδιο, αφού είναι ισότιμοι σύντροφοι (επανάληψη λέξης «κάθε» μαζί με την απώλεια κάποιου δικαιώματος → επιφέρει γι' αυτόν μια δυσάρεστη συνέπεια: «*μειώνει τη δική μου ελευθερία/ εμένα ταπεινώνει/ πληγώνει την δική μου αξιοπρέπεια*»). Η χρήση της γλαφυρής μεταφοράς «*στυγερή κλοπή από το παγκάρι της δικής μου εκκλησίας*» τονίζει

εμφατικά πως το ποιητικό υποκείμενο θεωρεί ιεροσυλία την παραβίαση κάθε γυναικείου δικαιώματος. Η ισότιμη και ακριβή σχέση που βιώνει το ζευγάρι, όπως διακρίνεται από την αντρική οπτική («στέκεσαι δίπλα μου στο σπίτι, στη δουλειά ή στο οδόφραγμα») εκφράζεται καθαρά και από τα αξιολογικά επίθετα με τα οποία χαρακτηρίζει τους δύο τους, «περήφανοι, ασυμβίβαστοι, ωραίοι», σαν να είναι ένας άνθρωπος, «εμείς που η φύση έταξε σε σάρκα μία». Είναι λοιπόν ολοφάνερο πως αυτή η σχέση διατηρεί μια ουτοπική ισορροπία μεταξύ των δύο ανθρώπων και ταυτόχρονα μια ζηλευτή συναισθηματική σύνδεση που διέπεται από απόλυτη ισοτιμία και αλληλοσεβασμό.

Ο/η μαθητής/-τρια ανάλογα με τον παραστατικό του/της κύκλο και τον βαθμό αναγνωστικής ανταπόκρισης μπορεί να χαρακτηρίσει, όπως επιθυμεί, τη στάση του ποιητικού υποκειμένου προς τη γυναίκα. Αρκεί αυτό που θα γράψει να είναι τεκμηριωμένο.